

PULA INVULA

>> GROWING FOOD >> GROWING PEOPLE >> GROWING PROSPERITY >>

AUGUSTUS
2018

MIELIES – hou die volgende in gedagte vir Augustus en September

Graan SA tydskrif vir
ontwikkende boere

Lees binne:

04 | Vreemde kapitaal – ja of nee?

05 | Ontmoet ons 2018 Boer van die
Jaar genomineerdes (Deel 2)

In hierdie artikel wil ek 'n paar belangrike bestuurspraktyke uitlig om in gedagte te hou wanneer dit by mielieproduksie kom.

As 'n mielieprodusent moet jy 'n doel hê om die hoogste moontlike opbrengs, met die beste moontlike kwaliteit graan te behaal. Dit kom nie altyd maklik nie, want daar is talle uitdagings om die hele jaar deur te hanteer. Daar is egter 'n paar eenvoudige bestuurspraktyke wat jy kan instel wat hierdie doel bereikbaar kan maak.

Wat om gedurende Augustus te doen

Baie boere is tans besig om hul gewasse te oes. Oestyd moet 'n belonende ervaring wees, aangesien jy nou die vrugte van jou arbeid oes. As jy egter nie gedurende die groeiseisoen moeite gedoen het nie, sal dit ongelukkig nie die geval wees nie.

Vir die grootste gedeelte kan daar in hierdie stadium nie meer veel gedoen word om jou oes te verbeter, of jou opbrengs te verhoog nie. Daar is egter 'n aantal dinge waarvoor jy as boer in hierdie tyd beheer het, wat die kwaliteit van die graan wat in die sleepwaens en sakke vloei, kan verbeter en ook tot 'n sekere mate die hoeveelheid kan verhoog.

- Eerstens moet jy seker maak dat jou mielies die korrekte voginhoud het voordat die oes begin. Neem 'n paar monsters voordat jy begin en toets die voginhoud. Gewoonlik sal koring slegs aanvaar word vir berging teen 14% vog of minder. Dit kan wissel van plek tot plek, afhangende van die mark en fasiliteite van die depot. Sommige graanbergingsfasiliteite het droogbunkers waar jou mielies teen ekstra koste gedroog kan word. Gewoonlik sal 'n afrekkings van die prys wat jy ontvang, gedoen word.

OUMA JANE SÊ...

Boerdery is 'n konstante herinnering aan die sirkel en siklus van die lewe – jy het pas klaar geoes en nou beplan jy weer vir die nuwe seisoen.

Elke jaar begin ons weer en ons hoop om 'n goeie oes te behaal. As boere kan ons nie hoop verloor nie, want dit is ons geloof in die volgende seisoen wat ons in staat stel om die wêreld te voed.

Ons het al vir baie jare probeer om die groter boere te help om toegang tot krediet te kry. Dit bly baie uitdagend weens die feit dat die winste wat by graanproduksie onder droëlandtoestande gemaak moet word, regtig nie baie hoog is nie. Nog 'n uitdaging is dat die boere nie titelakte van die grond het nie en dus nie die grond as sekuriteit vir 'n lening kan aanbied nie. Alhoewel dit 'n probleem is met die verkryging van 'n lening, moet ons altyd in gedagte hou dat indien jy jou plaas as kollateraal vir 'n lening aanbied en jy nie die lening kan terugbetaal nie, die bank jou plaas sal vat en dit verkoop om die bedrag wat jy verskuldig is, te verhaal.

Dit bring ons terug na die basis van enige boerdery en dit is die winsmotief. Ons sal slegs volhoubaar kan boer as ons jaarliks wins maak – ons moet meer van die oes terugkry as wat dit kos om die oes te produseer.

Sedert onlangs was daar druk op die winsgewendheid van graan- en graanproduksie en ons moet noukeurig dink oor watter gewasse ons kan bekostig om in die verskillende areas te verbou. Dit is nodig om die totale koste van die produksie van die gewas op 'n hektaar grondslag te bereken – dan die gemiddelde opbrengs wat jy van daardie gewas in daardie gebied kan verkry en dit dan met die huidige prys te vermenigvuldig. Indien jou koste hoër is as die inkomste wat jy verwag om te genereer, moet jy dalk ander gewasse oorweeg. Daar is geen sin om 'n gewas met 'n verlies te produseer nie.

In sommige gebiede waar die reënval laag en die grond vlak is, kan daar geen gewas wees wat jy winsgewend kan produseer nie en jy sal dalk jou vee moet uitbrei en voergewasse moet plant. Dit vereis 'n evaluering van jou plaas en die gebied waarin jy boer.

In baie gevalle wys die banke 'n produksielening af omdat hulle kan sien dat jy nie wins sal maak nie. Ons moet nie kwaad wees vir hulle en hulle daarvan beskuldig dat hulle onwillig is om jou te help nie – hulle help jou eintlik sodat jy die gewasse wat jy plant, moet heroorweeg. Hulle wil jou ook suksesvol sien. Ons moet absoluut seker wees dat ons 'n wins kan maak – anders sal ons nie oor die langtermyn kan boer nie. Dit is lekker om toelaes van die regering te kry, maar ons weet dat hierdie toelaes nie vir ewig kan voortduur nie, want daar is eenvoudig nie genoeg geld om aan al die behoeftes van al die mense te voldoen nie. Ons moet 'n wins kan maak sonder die hulp van toelaes.

Hou aan om hard te werk en mettertyd sal jy resultate sien!

MIELIES – hou die volgende in gedagte vir Augustus en September

- Maak seker dat jou stroper optimaal werk en nie pitte mors nie. Jy kan dit doen deur die siwwe te kontroleer en seker te maak dat alles korrek ingestel is.
- Maak seker dat die graan nie breek nie deur die raspers reg te stel. Hoe meer gebreekte pitte daar is, hoe laer sal jou gradering van die graan wees. As daar baie gebreekte pitte in die graanmonster is, beteken dit dat die masjien te aggressief gestel is en aangepas moet word.
- Vermyn areas wat ingeneem is deur onkruid in die saad en oes hierdie gedeeltes met die hand, of hou dit vir dierevoer. Baie van hierdie sade kan in die graanmonster kom en die kwaliteit

“*Oestyd moet 'n belonende ervaring wees, aangesien jy nou die vrugte van jou arbeid oes.*

van jou graan aansienlik verminder. Die mark waaraan jy verkoop, kan selfs weier om sulke mielies te aanvaar, of mag jou versoek om dit weer te sif en sal jou dus tyd en geld kos.

- Maak seker dat jou operateur behoorlik opgelei is. Of jy nou 'n sleepstroper of 'n selfaangedrewe stroper gebruik, is dit noodsaaklik dat jy of jou operateur vertrou is met die masjien wat gebruik word. 'n Onopgeleide

Doen 'n volledige evaluering van jou implemente na oestyd. Voordat enigiets weggepak word om te stoor, maak seker dat dit skoon is en gestoor word in 'n goeie werkende toestand.

Wees versigtig om te stroop in areas wat baie onkruid in die saad het en oes hierdie areas liefste met die hand of hou dit vir dierevoer. Baie van die sade kan in jou graanmonster beland en die kwaliteit van die graan aansienlik verminder.

operateur kan lei tot baie tonne wat vermors word as gevolg van vertrapping, asook 'n swak ingestelde mielieplukker.

- Maak seker dat al jou graanbergings- en graanvervoer implemente in 'n goeie toestand is. As daar gapings in die panele of roesgate in die metaal is, sal jy baie vermorsing hê. Selfs indien daar klein lekkasies is, maak seker dat hulle toegeplak is en goed toegemaak word. Elke bietjie maak 'n verskil.

Wat om gedurende September te doen

Teen hierdie tyd moet die hele oesproses voltooi wees. Ons wag op die eerste lentereën en maak weer gereed vir die volgende seisoen. September behoort 'n tyd van beplanning en voorbereiding te wees, asook 'n tyd om te reflekteer oor die afgehandelde oesseisoen en te werk aan maniere om in die volgende seisoen te verbeter.

- Doen 'n volledige evaluering van jou toerusting na oestyd. Voordat enigiets vir storting weggepak word, moet jy seker maak dat dit skoongemaak en in goeie werkende toestand gestoor word.
- Doen 'n finansiële evaluering van jou besigheidssituasie na oes.
- Skryf 'n begroting vir die volgende seisoen neer en maak die nodige finansiële reëlins om toegang tot kapitaal te kry om weer vanjaar te plant.
- Besluit watter gewasse jy sal plant op watter lande en teken 'n kaart vir jou eie verwysing.
- Begin met die beplanning vir die komende seisoen deur 'n lys van belangrike dinge neer te skryf:

September behoort 'n tyd van beplanning en voorbereiding te wees, asook 'n tyd om te reflekteer oor die afgehandelde oesseisoen en te werk aan maniere om in die volgende seisoen te verbeter.

- Bestel insette;
- Toets jou spuit;
- Gaan die planter na en bestel enige nodige onderdele;
- Neem grondmonsters;
- Begin grondvoorbereiding;
- Gaan trekkers na en diens indien nodig;
- Berei chemikalieë stoorkamer voor; en
- Maak seker dat die saad- en kunsmis bergingsarea veilig, skoon en droog is.

Om 'n boer te wees, gaan oor 'n goeie roetine. Jy moet 'n stelsel van beplanning ontwikkel wat vir jou persoonlik werk en sodra jy 'n stelsel kry wat werk, moet jy daaraan voldoen. Alles kom neer op doeltreffendheid. As jy die moeite doen om 'n besigheid vlot te laat verloop, sal jy beslis die resultate sien wanneer dit kom by oestyd.

Artikel verskaf deur Gavin Mathews, Baccalaureus in Omgewingsbestuur. Vir meer inligting, stuur 'n e-pos na gavmat@gmail.com.

VREEMDE KAPITAAL – ja of nie?

Wanneer jy 'n boerderybesigheid begin, is die eerste hulpbron wat jy nodig het, kapitaal – dit is geld. Die geld is nodig om grond, toerusting, masjinerie, vee, ensovoorts aan te koop.

Hoeveel kapitaal jy benodig, hang af van die grootte van die plaas, die tipe boerdery wat jy gaan beoefen, die area en verskeie ander faktore.

Nadat jy jou besigheid gevestig het, benodig jy steeds ekstra kapitaal vir die daaglikse bestuur van jou besigheid. Die implikasie is dat jy baie geld benodig, of kapitaal, wat eintlik die meer korrekte term is wat gebruik word. Diegene wat reeds in boerdery is, sal saamstem dat boerdery een van die duurder besighede is om te bedryf.

Die vraag ontstaan dan, waar kry ek die nodige kapitaal? In breë trekke is daar twee hoofbronne van kapitaal. Een – jy voorsien jou eie kapitaal, of twee, jy leen kapitaal van

“Diegene wat reeds in boerdery is, sal saamstem dat boerdery een van die duurder besighede is om te bedryf.”

'n derde party (iemand anders – óf 'n persoon, of besigheid). Die kapitaal behoort aan iemand anders en daarom word daarna verwys as vreemde kapitaal. Dit plaas jou onder verpligting om die kapitaal wat jy geleen het, terug te betaal.

Bronne van eie kapitaal is óf dat jy self eie geld het wat jy bereid is om in jou besigheid te belê vir aanvanklike kapitaal, of vir produksiekapitaal. Normaalweg sal jou onderneming, sodra dit gevestig is, op 'n jaarlikse basis produksiekapitaal benodig om te bedryf. Die enigste manier om jou eie kapitaal vir produksiedoeleindes te voorsien, is wanneer jou besigheid wins maak. Onthou die basiese vraag – hoekom bestuur ek my eie besigheid? Om geld te maak (wins).

Ongelukkig benodig 'n boerderybedryf, ongeag die grootte, baie aanvanklike kapitaal en dan produksiekapitaal en dalk kapitaal om jou besigheid uit te brei. Boere, klein of groot, benodig dus die meeste van die tyd vreemde kapitaal.

Soos reeds gesê, beteken die leen van vreemde kapitaal dat die kapitaal terugbetaal moet word met 'n verdere koste implikasie – rente. Die derde party waarvan jy die kapitaal geleen het, moet vergoed word vir die risiko wat hy geneem het om jou die geld te leen. Die terugbetaling bestaan dus uit kapitaal plus rente. Die terugbetalingskoste (die rente) verminder jou wins en in totaal het die terugbetaling 'n negatiewe invloed op jou kontantvloeioposisie.

Dus is die vraag of 'n mens vreemde kapitaal gebruik of nie, baie relevant. Die basiese antwoord is: Moenie vreemde kapitaal gebruik nie, dit is duur en stel jou in gevaar. In 'n vorige artikel het ons tot die gevolgtrekking gekom dat die beste skuld kontant is. Ons weet egter almal uit praktiese ervaring, soms moet jy geld leen om jou besigheid te bedryf.

Onthou in beginsel, wat jy ook al met buitelandse kapitaal aangekoop het, behoort aan die derde party totdat die kapitaal terugbetaal is. Indien jy nie kan terugbetaal nie, kan die item/s of jou gewas teruggeneem word.

Om te besluit om geld te leen, vereis deeglike bestuur van jou kant, wat begin met beplanning. Die eerste aspekte wat aandag nodig het, is of jy regtig kapitaal nodig het en sal jy die geld en die betrokke koste kan terugbetaal. Die enigste manier om dit te beantwoord, is om 'n kontantvloeistaat op te stel. Die kontantvloei staat sal ook help om te besluit of jy die geld moet leen en of daar alternatiewe maniere is om die behoefte aan kapitaal te oorkom.

Ons weet om 'n kontantvloei staat in die boerderyomgewing te beplan en saam te stel, is baie moeilik as gevolg van faktore buite ons beheer. Soos droogte, die voorkoms van voëlgriep en die afgelope tyd listeriose wat varkprodusente beïnvloed. Maar enige plan is beter as geen plan nie.

Deel van jou beplanning en organisering is om alle inligting te verkry van finansiële instellings wat bereid is om jou van 'n lening te voorsien. Wat is al hul voorwaardes oor sekuriteit, terugbetalingstydperk, rentekoerse en ander? Hulle sal sekuriteit benodig, verkieslik in die vorm van grond, maar ander vorme van sekuriteit sal oorweeg word. Ons hoor dikwels 'n paar klein boere wat hieroor kla. Finansiële instellings sal bereid wees om jou van fondse te voorsien indien jy kan bewys dat jou besigheid winsgewend is. Ongelukkig bestuur sommige klein boere nie hul besighede behoorlik nie en het hulle nie eens behoorlike rekords nie.

Wanneer jy 'n lening gekry het, is deel van die implementering om betyds terug te betaal. Indien jy nie kan terugbetaal nie, bespreek dit betyds met jou diensverskaffer as deel van jou beheerfunksie. 'n Boer wat wys dat hy verantwoordelik is om sy krediteure te betaal, bou 'n goeie kredietrekord op. Dit beteken hy is 'n laerisiko kliënt en gebruik sinvolle krediet aankope as 'n manier om sy besigheid te bedryf.

Dus is die gebruik van vreemde kapitaal 'n las met sekere risiko's betrokke. Dit vereis dus deeglike oorweging. As 'n boer het jy dalk nie veel van 'n keuse as om vreemde kapitaal te gebruik nie – maar doen dit verantwoordelik.

Artikel verskaf deur Marius Greyling, Pula Imvula medewerker. Vir meer inligting, stuur 'n e-pos na mariusg@mcgacc.co.za.

Ontmoet ons BOER VAN DIE JAAR GENOMINEERDES (Deel 2)

Dit is weer die opwindende tyd van die jaar waar die genomineerdes vir die 2018 Graan SA Boer van die Jaar kompetisie geïdentifiseer is.

Dit moet altyd in gedagte gehou word dat die hoofdoel van hierdie kompetisie nie gaan oor wen nie, dit gaan oor die viering van die leer, groei, ontwikkeling en harde werk van die

duisende boere in die Graan SA Boereontwikkelingsprogram.

Dit is bedoel om te dien as 'n baken van motivering en inspirasie vir ons almal om voortdurend te werk om onself te verbeter om ons doelwitte te bereik, ongeag hoe groot hulle is. Jou doelwit moet nooit wees om genomineer te word, of om iets te wen nie, maar om elke dag, elke maand en elke jaar te groei om na-

der te kom aan die opbrengste, winsgewendheid, doeltreffendheid of die doelwitte wat jy vir jouself en jou familie gestel het. Uiteindelik is dit wen!

Indien jy vir hierdie kompetisie genomineer is, doen jy iets reg en stel ander 'n voorbeeld van wat bereik kan word. Met dit wat hier gesê is, wil ons jou graag bekend stel aan 2018 Boer van die Jaar genomineerdes!

En ons genomineerdes is...

Potensiële Nuwe Era genomineerdes

Anton en President Mabaso

Anton en President Mabaso is op 'n plaas, Krytfontein, in die Bothaville-distrik gebore. Anton op 20 Februarie 1966 en President op 7 Julie 1970. Beide hul ouers was plaaswerkers en hulle het elf kinders gehad – twee seuns en nege meisies. Albei broers het nog altyd 'n groot belangstelling in landbou gehad.

Sedert 2010 kon hulle lande van die Bothaville Munisipaliteit bekom, waarvoor hulle baie dankbaar is, aangesien dit nie maklik is om grond op Bothaville te verkry nie, omdat

die grond as die beste vir gewasboerdery beskou word, maar ook baie duur is.

In 2007 het die twee broers by die Graan SA Boereontwikkelingsprogram aangesluit. Hulle het baie studiegroepbyeenkomste, inligtingsdae en opleidingskursusse bygewoon. Graan SA het hulle ook op hul lande begin besoek. Hulle het gevoel dat hulle bemagtig is en gereed om te boer en het gedurende die laaste drie tot vier jaar van bestaansboerdery na potensiële kommersiële kandidate gevorder.

Ontmoet ons 2018 Boer van die Jaar genomineerdes (Deel 2)

Paulus Mosia

Paulus is op 22 September 1968 op die plaas Vryheid in die Edenville-distrik gebore. Hy was die sesde kind van tien kinders (ses seuns en vier meisies). In 2007 het hy by die Graan SA Boereontwikkelingsprogram aangesluit en in 2008 het hy die plaas Sterkwater van die DRDLR deur die PLAS-program ontvang.

Sterkwater is 200 ha in totaal, met 60 ha bewerkbaar en 140 ha weiding. Paulus is 'n aktiewe lid van die Edenville Studiegroep. Beide hy en sy vrou, Nomasonto, het baie studiegroepbyeenkomste, inligtingsdae en opleidingskursusse bygewoon. Nomasonto was aktief betrokke by die stig van 'n nuwe studiegroep op Heilbron, wat nou deel van die Graan SA-program is. Albei stel dit duidelik dat die Boereontwikkelingsprogram hul lewens verander het.

Nuwe Era Kommersiële genomineerdes

Rykie Raphoto

Rykie is op die dorpie Rietfontein op die trustlande van die voormalige Bophuthatswana gebore. Terwyl hy op skool was, moes hy sy pa help ploeg, plant en sorg vir alles in hul bestaansboerdery onderneming. Werk saam met sy pa tydens skoolvakansies, het 'n groot impak gehad op die liefde wat hy vir boerdery ontwikkel het.

In 1991 het Rykie besluit om op sy eie saam met sy seun, William, te boer. Hy het hom gehelp met die boerdery.

Hulle het by Graan SA aangesluit toe die Boereontwikkelingsprogram begin het. Ná 'n lang stryd het hulle 'n plaas, genaamd Larestryd, naby Lichtenburg in die Noordwes Provinsie van die Departement van Grondhervorming ontvang, waar hulle tans boer.

Jeremia Makhosini Mathebula

Jeremia is op 14 September 1979 gebore. Hy het grootgeword in die Iswepe omgewing naby Piet Retief op die plaas Ingwempisi, waar hy sy pa gehelp het om mielies op hul klein stukkie grond te plant. Sy pa het 1 ha mielies geplant en het 'n trop van twaalf beeste op gemeenskaplike grond gehad.

Jeremia se beginpunt in sy landbouloopbaan was in 2009 toe hy met 'n trop van twaalf beeste begin het en net 40 ha bewerkbare grond aangeplant het waar hy net 4 ton mielies/ha kon behaal. Hy bestuur tans meer as 400 teelkoeie en plant in totaal 450 ha mielies en 100 ha sojabone. Hierdie boer het elke jaar groei getoon en meer plase gehuur om meer mielies te plant. Hy het ook gegroei as 'n onafhanklike boer, want hy doen alles self en vorder met rasse skrede.

Paul Malindi

Landbou was nog altyd in Paul se bloed. Hy is op 21 Junie 1969 op 'n plaas in die Heilbron-distrik gebore waar albei sy ouers plaaswerkers was. Hulle was sewe kinders – vier seuns en drie meisies. Sy pa het 'n paar beeste gehad op die plaas waar hy gewerk het en Paul moes na hulle omsien.

Toe hy die geleentheid gekry het om 'n paar lande van 'n ander swart boer te huur, het hy dit dadelik gedoen. In 2012 het hy die plaas Dankbaar van die DRDLR deur die PLAS stelsel ontvang. Die plaas is 441 ha in totaal met 320 ha goeie bewerkbare grond en 121 ha weiding. Paul, wat nou 48 is, huur 130 ha bewerkbare grond en 170 ha weiding. Vanjaar het hy 254 ha sonneblom en 216 ha mielies geplant.

Daniel Maqala

Daniel is op 'n plaas in die Ficksburg omgewing gebore van ouers wat albei plaaswerkers was. Hulle was vier kinders – twee seuns en twee meisies. Hy het van 'n baie jong ouderdom af op die plaas gewerk, die beeste, melkkoeie en kuikens versorg. Sy pa het 'n trekker bestuur en hy het na skool weggeglip lande toe om saam met hom te ry.

Hierdie boer het sy eie 197 ha plaas, Kosmos, met 'n lening van die Land Bank gekoop. Die DRDLR het hom Die Hoop deur die PLAS stelsel gegee – 326 ha en hy het sedertdien 186 ha hoë potensiaal lande naby sy plaas gehuur. Daniel boer tans op 709 ha. Al die lande is goed bewerk en goed geplant en hy het die oorgang van boer na 'n voedselprodusent, sakeman en entrepreneur gemaak. Hy plant vyf verskillende soorte gewasse en het 'n lewendehawe komponent as deel van sy boerdery.

Thamsanqa Sampie Booizene

Thamsanqa is op 'n plaas naby Ottosdal in die Noordwes Provinsie gebore waar sy pa as plaaswerker gewerk het. Hy het nooit skool bygewoon nie, aangesien daar in daardie dae van die jong mans verwag is om as skaapwagters te werk en om te help waar nodig is om na die kudde om te sien.

Hy het sy boerdery in 1969 begin. Terwyl hy gewerk het, het hy gespaar om 'n klein stukkie grond te ploeg, toe 'n paar bokke, 'n paar koeie en uiteindelik 'n trekker gekoop. Van daar af het hy gemeenskaplike grond gehuur en soos sy besigheid oor die jare aanhoudend gegroei het, het hy daarin geslaag om nog drie plase te koop. Thamsanqa is een van die oudstes van die Zioniste Kerk en 'n hoeksteen in die gemeenskap. Hy is baie bekend by sy mede kommersiële boere. As hulle iets van hom benodig, is hy altyd bereid om te help en bewys weer 'n guns terug wanneer Thamsanqa iets benodig.

Redaksie

GRAAN SA: BLOEMFONTEIN

Louw Wepenerstraat 46
1ste Vloer
Dan Pienaar
Bloemfontein
9301
► 08600 47246 ◀
► Faks: 051 430 7574 ◀ www.grainsa.co.za

HOOFFREDAKTEUR

Jane McPherson
► 082 854 7171 ◀ jane@grainsa.co.za

REDAKTEUR & VERSPREIDING

Liana Stroebe
► 084 264 1422 ◀ liana@grainsa.co.za

ONTWERP, UITLEG EN DRUK

Infoworks
► 018 468 2716 ◀ www.infoworks.biz

PULA IMVULA IS BESKIKBAAR IN DIE VOLGENDE TALE:

Afrikaans,
Engels, Tswana, Sesotho,
Sesotho sa Leboa, Zulu en Xhosa.

Graan SA Ontwikkelingsprogram vir Boere

ONTWIKKELINGSKOÖRDINEERders

Johan Kriel
Vrystaat (Ladybrand)
► 079 497 4294 ◀ johank@grainsa.co.za
► Kantoor: 051 924 1099 ◀ Dimakatso Nyambose

Jerry Mthombathi
Mpumalanga (Nelspruit)
► 084 604 0549 ◀ jerry@grainsa.co.za
► Kantoor: 013 755 4575 ◀ Emelda Mogane

Jurie Mentz
Mpumalanga/KwaZulu-Natal (Louwsburg)
► 082 354 5749 ◀ jurie@grainsa.co.za
► Kantoor: 034 907 5040 ◀ Sydwell Nkosi

Graeme Engelbrecht
KwaZulu-Natal (Dundee)
► 082 650 9315 ◀ dundee@grainsa.co.za
► Kantoor: 012 816 8069 ◀ Nkosinathi Mazibuko

Luke Collier
Oos-Kaap (Kokstad)
► 083 730 9408 ◀ goshenfarming@gmail.com
► Kantoor: 039 727 5749 ◀ Luthando Diko

Liana Stroebe
Wes-Kaap (Paarl)
► 084 264 1422 ◀ liana@grainsa.co.za
► Kantoor: 012 816 8057 ◀ Hailey Ehrenreich

Du Toit van der Westhuizen
Noordwes (Lichtenburg)
► 082 877 6749 ◀ dutoit@grainsa.co.za
► Kantoor: 012 816 8038 ◀ Lebo Mogatlanyane

Sinelizwi Fakade
Mithatha
► 071 519 4192 ◀ sinelizwifakade@grainsa.co.za
► Kantoor: 012 816 8077 ◀ Cwayita Mpotyi

Artikels wat deur onafhanklike skrywers geskryf word, is die mening van die skrywer en nie van Graan SA nie.

HIERDIE PUBLIKASIE
IS MOONTLIK GEMAAK
DEUR DIE BYDRAE VAN
DIE MIELIETRUST

Ontmoet ons 2018 Boer van die Jaar genomineerdes (Deel 2)

David Ramoledeli Mongoato

David is op 11 Oktober 1970 op Matatiele gebore. Albei sy ouers was werkloos, dus was boerdery hul enigste bron van inkomste en kos. Hulle het die grond met beeste bewerk en met die hand geplant. Sy belangstelling in landbou het ontwikkel as 'n jong seun wat saam met sy ouers werk. Hierdie passie het gegroei toe hy onderrig in landbou in die skool se kurrikulum gegee het. Jy kan sê dat hy bestem was om te boer.

Hy het sy landbouloopbaan begin terwyl hy skoolgehou het en 'n klein stuk-

kie grond gehuur waar hy begin het met basiese gewasse en 'n paar vee. Jaar na jaar het dit gegroei met watter geld hy ook al kon kry, totdat hy die Donald Drift plaas kon huur. David het verbeter, nie net met sy opbrengste nie, maar ook met toerusting en bates wat die boerdery nou gebruik. Sy opbrengs het jaar-op-jaar verbeter. Hy het stadig gegroei van bestaansboer tot kleinboer, na 'n gevorderde boer wat by die 250 Ton Klub aangesluit het. Die groei is bestendig en konstant. 🌱

**Genomineerdes is in geen
spesifieke volgorde nie.**

**Artikel verskaf deur Liana Stroebe,
Grain SA Provinsiale Koördineerder,
Wes-Kaap. Vir meer inligting, stuur 'n
e-pos na liana@grainsa.co.za.**

Pula Imvula se Aanhaling van die Maand

*There are no secrets to success. It is the result of
preparation, hard work, and learning from failure.*

~ Colin Powell